

SIERADEN VOOR DEN JOODSCHEN EEREDIENST, ZOOALS DEZE TE ZIEN WAREN OP DE NATIONALE TENTOONSTELLING VAN OUDE KERKELIJKE KUNST TE 'S BOSCH IN HET JAAR 1913.

Francisco Lopes Suasso Willem III, toen deze gereed stond om naar Engeland over te steken, twee millioen voorschoot en het schuldbewijs afwees met de woorden: Zoo ge gelukkig zijt, dan ben ik overtuigd, dat ge mij deze som zult terugbetalen, mocht ge ongelukkig zijn, dan beschouw ik deze som als nooit in mijn bezit te zijn geweest.

In 1698 acht 't bestuur der Hoogd. gemeente het zelfs noodzakelijk tegen de algemeen toenemende weelde maatregelen te treffen.

In 1710 was dit bestuur in staat den beroemden rabbijn Tsewie Hirsch Aschkenasi meer algemeen bekend onder den naam van Chacham Tsewie uit Hamburg naar Amsterdam te beroepen. Van den verlichten geest van dezen rabbijn getuigt het volgende:

In de Port. Israelitische gemeente te Londen was in het jaar 1703 verdeeldheid ontstaan tengevolge eener predikatie, uitgesproken bij den Zatermorgendienst in de Synagoge aldaar door den Chacham Dr. David Nieto. Dr. Nieto had in deze preek de leer verkondigd dat „God” en dat wat met den naam „Natuur” werd aangeduid een en hetzelfde was. Eenige gemeentelieden, hierin een belijdenis van Spinoza's leer meenende te zien, verzochten het bestuur hunner Synagoge om het oordeel van een bekende autoriteit in te winnen, teneinde een scheuring in de gemeente te voorkomen.

Het bestuur der Portugeesche gemeente te Londen wendde zich tot Chacham Tsewie om advies, wiens beslissing geheel ten gunste van den rabbijn Dr. David Nieto uitviel.

Gedurende het laatste gedeelte van het tweede tijdperk der stadhouderlooze regering brak voor de groote massa der Joden in Amsterdam een tijd van bittere ellende aan.

Zoolang de burgerij de vruchten van handel en nijverheid naar hartelust had kunnen genieten had zij zich gewillig gebogen onder het juk der familieregeering. Maar zoodra door al te groote weelde de veerkracht van het volk begon te verslappen, de binnenlandsche handel door de concurrentie van het buitenland achteruitging en de goederenhandel voor den geldhandel begon plaats te maken, werd de burgerij de last van het regentenvuk wel wat al te zwaar. De toenmalige revolutionairen te Amsterdam onder leiding van den porceleinkoopman Daniel Raap, stelt thans hare eischen. Naast den eisch om een einde te maken aan de bevoorrechtiging der familieregeering door afschaffing der pachten, klonk n.b. in één adem ook de eisch van zelfbevoordeeling n.l. van herstelling der gilden in hun oude voorrechten. Het was maar al te duidelijk, dat hier geen strijd om beginselen maar wel een zuivere belangenstrijd gevoerd werd. De